

Dr Budimir Miličić

NAUČNO DJELO PROF. DR AHMEDA HADŽIROVIĆA

Prof. dr Ahmed Hadžirović važi kao vodeći stručnjak istorije radničkog sindikalnog pokreta Bosne i Hercegovine između dva svjetska rata. Rodio se 1. maja 1935. godine u Sarajevu. U rodnom gradu završava osnovnu školu, učiteljsku školu i fakultetski studij nacionalne i opšte istorije. Sa velikim htjenjima i pregalaštvom zakoračio je u svijet nauke. Akademsku titulu doktora istorijskih nauka stiče 10. aprila 1969. godine, kada je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, pred Komisijom u sastavu prof. dr Ferdo Hauptman, prof. dr Hamdija Kapidžić i prof. dr Milorad Ekmečić odbranio doktorsku disertaciju pod naslovom **Sindikalni pokret u Bosni i Hercegovini 1935-1941. godine**. Svoj radni vijek i bavljenje naučnoistraživačkim radom prof. dr Ahmed Hadžirović započeo je u Institutu za istoriju radničkog pokreta u Sarajevu (kasnije Institut za istoriju), u kome ostaje dvije i po decenije i zaredom stiče zvanja asistenta, naučnog saradnika, višeg naučnog saradnika i naučnog savjetnika kao najvišeg naučnog zvanja u institutima. Sredinom 1984. godine A. Hadžirović postaje direktor Muzeja revolucije Bosne i Hercegovine u Sarajevu (sadašnji Historijski muzej Bosne i Hercegovine), na kojoj dužnosti se i sada nalazi. Ni poslije odlaska iz Instituta nije prestao da se zanima za historiografsku obradu određenih pojava, zbivanja i procesa iz prošlosti Bosne i Hercegovine u prvoj polovini XX vijeka. Dr Ahmed Hadžirović je i po doktoriranju poklanjao punu pažnju svome stručnom usavršavanju i obogaćivanju naučnog znanja putem studijskih boravaka u Sovjetskom Savezu, učesća sa zapaženim referatima i saopštenjima na naučnim skupovima u zemlji i inostranstvu i pomnog praćenja najnovijih dostignuća jugoslovenske i evropske historiografije modernog doba, čije je određene tekovine ugrađivao u svoje radove. Nužno je istaći da je Ahmed Hadžirović svoje naučne i stručne radove, osim zasebnih izdanja knjiga, objavljivao u zbornicima materijala sa naučnih skupova i u renomiranim jugoslovenskim i stranim naučnim časopisima, kakvi su *Prilozi* (Sarajevo), *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine* (Sarajevo), *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine* (Sarajevo), *Zbornik radova* (časopis Muzeja revolucije Bosne i Hercegovine, Sarajevo), *Hercegovina* (časopis za kulturno i istorijsko naslijeđe, Mostar), *Članci i građa za kulturnu*

istoriju istočne Bosne (Tuzla), *Pregled* (časopis za društvena pitanja, Sarajevo), *Opredjeljenja* (časopis za teoriju i praksu samoupravnog socijalističkog društva, Sarajevo), *Zbornik radova* (časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli), *Prilozi za istoriju socijalizma* (časopis Instituta za savremenu istoriju, Beograd), *Acta historico-oeconomica iugoslaviae* (časopis za ekonomsku historiju Jugoslavije, Zagreb), *Sbornik naučnih trudov* (Moskva) i *Sovjetskoje slavjanovedenije* (časopis Akademii nauk SSSR - Institut slavjanovedenija i balkanistiki, Moskva).

Prof. dr Ahmed Hadžirović pripada prvoj generaciji školovanih bosansko-hercegovačkih historičara koji su se u okviru instituta planski, sistematski i predano posvetili istraživanju izvorne baze i proučavanju veoma složene, dinamične i burne prošlosti Bosne i Hercegovine od ranog srednjeg vijeka do socijalističke epohe. Njegova glavna preokupacija bila je egzaktno osvjetljavanje istorije radničkog sindikalnog pokreta Bosne i Hercegovine u periodu 1918-1941. godine i, s tim u vezi, ekonomskog, socijalnog i društvenog položaja radničke klase, posmatranog u kontekstu datih istorijskih, društvenih i privrednih okolnosti i uslovljenosti bosanskohercegovačkog, jugoslovenskog, balkanskog i evropskog prostora. Na tu temu napisao je dvije monografske studije i to *Sindikalni pokret u Bosni i Hercegovini 1935-1941* (Sarajevo, 1972, s.206, lat.) i *Sindikalni pokret u Bosni i Hercegovini 1918-1941* (Beograd, 1978, s.503, lat.). Mentalitet, nivo klasne svijesti, političku zrelost, društvenu, socijalnu i duhovnu situaciju i neobično nizak stepen sindikalne organizovanosti radničke klase odredili su stvarnost opšte zaostalosti izrazito agrarnog i patrijarhalnog bosanskohercegovačkog i jugoslovenskog društva, zakasnio i spor proces industrijalizacije i urbanizacije zemlje, neusklađenost državne ekonomske politike sa opštenarodnim interesima, vjerska i nacionalna heterogenost stanovništva, suprotnosti interesa i političkih ciljeva jugoslovenskih naroda kako su ih definisale nacionalne buržoazije, Srpska pravoslavna crkva, Katolička crkva i Islamska vjerska zajednica i hronična ustavno-pravna, društvena, politička i privredna kriza Jugoslavije. Naučno nije sporno da je nataloženo i nagomilano negativno duhovno, kulturno i materijalno nasljeđe prošlosti pritiskivalo radničku svijest olovnom težinom i odlučujuće uplivalo na usporavanje procesa emancipacije radničke klase od ukorijenjenih vjerskih, nacionalnih i etičkih predrasuda, normi mišljenja, običaja i načina života, oslobođenja tutorstva religije, vjerskih organizacija i građanske klase sopstvenog naroda i izrastanje u organizovanu i uticajnu društvenu snagu. Time se objašnjava zašto su kod glavnine radništva vjerska i nacionalna osjećanja odnosila prevagu nad sviješću o posebnosti interesa i društvenih ciljeva radničke klase i o radničkoj solidarnosti u državnim granicama i planetarnim relacijama. Izloženost grubom kapitalističkom izrabljivanju, socijalna ugroženost i društvena podređenost radničke klase, bez obzira na njenu razjedinjenost, silili

su je da se, primjenom legalnih sredstava, organizovanim i spontanim akcijama bori za povoljnije radne, plaćevne i životne uslove. U tome je imala, nekad više, nekad manje, uspjeha. Sve to je Ahmed Hadžirović prikazao cjelovito, dokumentovano i analitički. Prof. dr Ahmed Hadžirović se zanimao i za političku istoriju radničke klase Bosne i Hercegovine. Najvrednije ostvarenje iz te oblasti predstavlja, nesumnjivo, njegova studija pod naslovom **Konsolidacija KPJ i razvoj revolucionarno-demokratskog pokreta 1937-1941. godine** objavljena u sintetičkom djelu **Istorija Saveza komunista Bosne i Hercegovine, Knjiga 1** (Sarajevo, 1990, s.169-207). Slijedeći primjer poznatih imena istorijske nauke, Ahmed Hadžirović se uspješno ogledao na polju sakupljanja, odabiranja, stručne obrade i publikovanja relevantne izvorne građe. Tome njegovom zamašnom poduhvatu ima se zahvaliti da je naša kulturna baština obogaćena sa tri knjige izvorne građe o Mitru Trifunoviću, Ivanu Krndelju i Marku Zovku, istaknutim ličnostima revolucionarnog krila radničkog pokreta Bosne i Hercegovine i Jugoslavije. Slom socijalističkog poretka na evropskom kontinentu niukom slučaju ne znači da je pokopana naučna i društvena potreba proučavanja istorije radničke klase kao glavne snage društva koja stvara višak vrijednosti.

Naučni i stručni opus prof. dr Ahmeda Hadžirovića je obiman i tematski raznorodan. Čine ga 3 monografske studije, 1 sintetičko djelo, 3 zbornika izvorne građe, 1 hronologija (knjiga), 36 naučnih članaka, rasprava i priloga, 4 teksta objavljena u štampi, 3 naučne diskusije, 26 prikaza, ocjena i kritika, 9 osvrti i 2 stručna priloga, odnosno sveukupno 88 bibliografskih jedinica. Naučni portret prof. dr Ahmeda Hadžirovića upotpunjava bibliografski pregled njegovih do sada napisanih radova, koji niže donosimo.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA PROF. DR AHMEDA HADŽIROVIĆA ZA PERIOD 1962-2001.GODINA

A. PUBLIKOVANI RADOVI

I. MONOGRAFIJE I SINTETIČKA DJELA

1. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sindikalni pokret u Bosni i Hercegovini 1935-1941, Izdavač: Izdavačko preduzeće "Svjetlost", Sarajevo, 1972, s. 206, lat.

2. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sindikalni pokret u Bosni i Hercegovini 1918-1941, Izdavač: Institut za istoriju u Sarajevu i Izdavačka organizacija "Rad" - Beograd, Beograd, 1978, s. 503, lat.

3. HADŽIROVIĆ, AHMED

Kakanj. Monografija, Izdavač: Istorijski arhiv Sarajevo i Komisija za istoriju OK SKBiH Kakanj, Sarajevo, 1987, s. 327, lat. **Grupa autora.**

Dr Ahmed Hadžirović je autor poglavlja pod naslovom *Radnički pokret u Kaknju do 1941.godine*, s. 51-93, lat.

4. HADŽIROVIĆ, AHMED

Istorija Saveza komunista Bosne i Hercegovine, Knjiga 1, Izdavač: Institut za istoriju u Sarajevu i NIŠRO "Oslobodenje"- Sarajevo, Sarajevo, 1990, s. 383, lat.

Koautori: Hadžibegović Iljas, Karabegović Ibrahim, Šarac Nedim, Grbelja Tonči, Antonić Zdravko, Lukač Dušan, Morača Pero i Đonlagić Ahmet.

Dr Ahmed Hadžirović je autor poglavlja pod naslovom *Konsolidacija KPJ i razvoj revolucionarno-demokratskog pokreta 1937-1941.godine*, s. 169-207, lat.

II. ZBORNICI IZVORNE GRAĐE

5. HADŽIROVIĆ, AHMED

Ivan Krndelj. Građa za monografiju. Priredili: Dr Ahmed Hadžirović, Dr. Ibrahim Karabegović i Ante Ramljak. **Izdavač:** Institut za istoriju - Sarajevo i Izdavačko preduzeće "Rad" - Beograd, 1977, s. 383, lat.

6. HADŽIROVIĆ, AHMED

Mitar Trifunović. Građa za monografiju. Priredili: Dr Ahmed Hadžirović, Dr. Ibrahim Karabegović i Ilija Stanić. **Izdavač:** Institut za istoriju - Sarajevo i IGTR0 "Univerzal"- Tuzla, Biblioteka "Istorija i revolucija", Tuzla, 1983, s. 384, lat.

7. HADŽIROVIĆ, AHMED

Marko Zovko, Sjećanja i radovi. Priredili: Dr Ahmed Hadžirović i Ante Ramljak. **Izdavač:** Institut za istoriju - Sarajevo i NIŠRO "Oslobodenje"- Sarajevo, Biblioteka "Memoarska kazivanja", Sarajevo, 1984, s. 336, lat.

III. HRONOLOGIJE (KNJIGE)

8. HADŽIROVIĆ, AHMED

Hronologija radničkog pokreta Bosne i Hercegovine do 1941. godine. /Autori knjige: Bajić Nevenka, Begić Dana, Hadžibegović Ilijas, Hadžirović Ahmed, Iović Kasim, Išek Tomislav, Juzbašić Dževad, Karabegović Ibrahim, Lay Ernest, Nedimović Uroš, Trninić Mirjana i Škarica Dubravka/. **Izdavači:**

Izdavačko preduzeće "Svjetlost"- Sarajevo i Institut za istoriju radničkog pokreta - Sarajevo, Sarajevo, 1971, s. 612, lat.

IV. ČLANCI, RASPRAVE I PRILOZI

9. HADŽIROVIĆ, AHMED

Ekonomski položaj radnika i štrajkačko-tarifni pokret u Bosni i Hercegovini 1937-1940. - U: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, XII/1961, 1962, s. 203-219, ćir.

Zusammenfassung: Die wirtschaftliche Lage der Arbeiter und die Streik- und Tarifbewegungen in Bosnien und der Hercegovina 1937-1940, S. 218-219.

10. HADŽIROVIĆ, AHMED

Donošenje "Uredbe o utvrđivanju minimalnih nadnica, zaključivanju kolektivnih ugovora, pomirenju i arbitraži" 13. februara 1937.godine.

U: *Prilozi*, Časopis Instituta za istoriju radničkog pokreta - Sarajevo, Sarajevo, I, 1, 1965, s. 97-108, lat..

Rezjume: Izdanie "Ukaza o utverzdenii oplati za rabočij den, zaključen kolektivnih dogovorov, primirenii i arbitraže" 13. febralja 1937.goda, č.108, kir. (ruski jezik).

11. HADŽIROVIĆ, AHMED

O ocjeni uloge KPJ u formiranju političke svijesti naroda u godinama pred drugi svjetski rat. /*Rasprava na Naučnom skupu o Pregledu istorije Saveza komunista Jugoslavije, održanom u Sarajevu 26-27.februara 1964.godine!*

- U: *Prilozi*, Sarajevo, I, 1, 1965, s. 350-352, lat.

12. HADŽIROVIĆ, AHMED

Pregled štrajkova vođenih u Bosni i Hercegovini od 1935-1941.godine. - U: *Prilozi*, Sarajevo, II, 2, 1966, s. 373-394, lat.

A Survey of the Strikes in Bosnia and Hercegovina from 1935-1941.

13. HADŽIROVIĆ, AHMED

Petomajski izbori 1935.godine u Bosanskom dijelu Drinske banovine. U:

Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, Sarajevo, VII, 1967, s. 243-273, lat.

Die Parlamentswahlen vom Mai 1935 im bosnischen Teil der Drinska banovina.

14. HADŽIROVIĆ, AHMED

Borba Komunističke partije Jugoslavije za uticaj u siudikatima u Bosni i Hercegovini uoči drugog svjetskog rata. U: *Prilozi*, Sarajevo, V, 5, 1969, 87-97, lat.

*Summary: The fight of the Communist Party of Yugoslavia for influence in the Trade Unions in Bosnia-Hercegovina just before the Second World War.*P. 97.

15. HADŽIROVIĆ, AHMED

Odnos političkih partija i sindikata 1929-1941. U: *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, VIII-IX, 1968/69, s. 129-157, lat.

Das Verhältnis zwischen politischen Parteien und Gewerkschaften 1929-1941.

16. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sindikati i djelovanje KPJ u njima između dva rata. - U: *Naučni skup Radnička klasa i KPJ u borbi za socijalizam u Bosni i Hercegovini. Povodom 50-godišnjice Saveza komunista Jugoslavije 6. i 7. novembra 1969.* Izdavač:

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Posebna izdanja, Knjiga XIII, Odjeljenje društvenih nauka, Knjiga 3, Sarajevo, 1970, s. 143-159, lat.

17. HADŽIROVIĆ, AHMED

Tarifne akcije radništva Zavidovića 1919-1920. godine (Prilog izučavanju radničkog pokreta u Bosni i Hercegovini). - U: *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, X-XI, 1970/71, s. 369-395, lat.

Tarifsaktion der Arbeiterschaft von Zavidovići in den Jahren 1919-1920.

18. HADŽIROVIĆ, AHMED

Odnos vlasti prema revolucionarnom radničkom pokretu (1919-1921). - U:

Drugi kongres KPJ, Materijali sa simpozija održanog 22. i 23. VI 1970.

povodom 50-godišnjice Drugog (Vukovarskog) kongresa KPJ 1920,

Izdavač:

Historijski institut Slavonije - Slavonski Brod i Zajednica institucija za izučavanje novije istorije naroda i narodnosti Jugoslavije - Beograd, Slavonski Brod, 1972, s. 125-136, lat.

19. HADŽIROVIĆ, AHMED

Štrajkovi radnika u Bosni i Hercegovini 1919-1920. - U: *Prilozi*, Sarajevo, VIII, 8, 1972, s. 105-156, lat.

Summary: Workers' Strikes in Bosnia and Herzegovina from 1919. to 1920, 155-156.

20. HADŽIROVIĆ, AHMED

Odjek ustanka austrijskih radnika u socijalističkoj i komunističkoj štampi Jugoslavije. U: *Prilozi*, Časopis Instituta za istoriju u Sarajevu, Sarajevo, X/II, 10/2, 1974, s. 347-353, lat. **Koautor:** Karabegović Ibrahim.

!Das Echo des Aufstandes der österreichische Arbeiter in der sozialistischen und kommunistischen Press in Jugoslawien!.

Rad objavljen na njemačkom jeziku pod naslovom *Das Echo des Aufstandes der österreichische Arbeiter in der sozialistischen und kommunistischen Press in Jugoslawien*. - U: *Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung (X Linzer Konferenz 1974)*, Linz, 10. bis 14. September 1974, *Geschichte der Arbeiterbewegung ITH - Tagungsberichte 9*, Europaverlag Wien, 1976, S. 378-

Koautor: Karabegović Ibrahim

21. HADŽIROVIĆ, AHMED

Prilog proučavanju položaja radnika u Bosni i Hercegovini između dva rata.

- U: *Prilozi*, Sarajevo, X/II, 10/2, 1974, s. 235-266, lat.

Summary: *The Position of Workers in Bosnia and Herzegovina Between the two Wars*, P. 266.

22. HADŽIROVIĆ, AHMED

Komunistička partija Jugoslavije i sindikalni pokret. - U: *Treći program*, Radio Sarajevo, Sarajevo, IV,8, 1975, s. 97-134, lat.

23. HADŽIROVIĆ, AHMED

Borba radništva Bosne i Hercegovine za poboljšanje položaja 1921-1929. - U: *Zbornik radova, Časopis Muzeja revolucije Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, II, 2, 1976, s. 135-173, lat.

Summary: *Bosnia and Herzegovina's Working Class Struggle to Improve Their Position 1921-1929*. P. 173.

24. HADŽIROVIĆ, AHMED

Djelovanje i uticaj Komunističke partije Jugoslavije na sindikalni pokret između dva svjetska rata. - U: *Sedamdeset godina sindikalnog pokreta u Bosni i Hercegovini 1905-1975*, **Izdavač:** Vijeće Saveza sindikata Bosne i Hercegovine - Fond za izučavanje istorije sindikalnog pokreta u Bosni i Hercegovini "Mićo Sokolović", Sarajevo, 1977, s. 220-257, lat.

25. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sindikalni pravci i organizacije u Bosni i Hercegovini 1935-1941. - U: *Sedamdeset godina sindikalnog pokreta u Bosni i Hercegovini 1905-1975*, Sarajevo, 1977, s. 290-325, lat.

26. HADŽIROVIĆ, AHMED

Ekonomski položaj banjalučkih radnika i borba za njegovo poboljšanje u periodu 1929-1941. - U: *Banja Luka u novijoj istoriji (1878-1945)*, *Zbornik radova s Naučnog skupa održanog u Banjoj Luci od 18-20. novembra 1976. godine*, **Izdavač:** Institut za istoriju u Sarajevu, Sarajevo, 1978, s. 298-315, lat.

27. HADŽIROVIĆ, AHMED

Radnički pokret Tuzle i okoline od 1918. do 1929. godine. U: *Tuzla u radničkom pokretu i revoluciji, Knjiga prva, Revolucionarni radnički pokret u Tuzli do 1941.*

Izdavač: Odbor za ediciju "Tuzla u radničkom pokretu i revoluciji" i IGTR "Univerzal"- Tuzla, Tuzla, 1979, s. 343-366, lat.

28. HADŽIROVIĆ, AHMED

Razvoj i rad sindikata u Bosni i Hercegovini od dolaska novog rukovodstva do sloma stare Jugoslavije. - U: *Tito, radnička klasa i sindikati (Saopštenja sa Naučnog skupa: "Tito, radnička klasa i sindikati", održanog 7. i 8. februara 1978. godine u Beogradu),* **Izdavač:** NIRO "Radnička štampa", Beograd, 1979, s. 275- - 284, lat.

29. HADŽIROVIĆ, AHMED

KPJ u borbi za jedinstvo radničke klase tridesetih godina. - U: *Četvrta i Peta konferencija KPJ za Bosnu i Hercegovinu u istorijskom razvitku revolucionarnog pokreta 1938-1941, Zbornik radova sa Naučnog savjetovanja održanog u Mostaru 5 i 6. oktobra 1978. godine,* **Izdavači:** Institut za istoriju u Sarajevu i Komisija Predsjedništva CK SKBiH za istoriju, Sarajevo, 1980, s. 91-98, lat.

Rad pod istim naslovom objavljen u: *Opredjeljenja, Časopis za teoriju i praksu samoupravnog socijalističkog društva,* **Izdavač:** Marksistički studentski centar CK SKBiH, Sarajevo, IX, 9, 1978, s. 125-133, lat.

30. HADŽIROVIĆ, AHMED

Privredne prilike i položaj radnika u Bosni i Hercegovini 1929-1941. - U: *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae, Časopis za ekonomsku istoriju Jugoslavije,* Zagreb, Vol. 7, 1980, s. 151-158, lat.

/Summary/: The Economic Situation and Status of the Working Class in Bosnia and Herzegovina 1929-1941. P.158.

31. HADŽIROVIĆ, AHMED

Bosna i Hercegovina između dva rata (1918-41). U: *Enciklopedija Jugoslavije, 2, Bj-Crn,* **Izdavač:** Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1982, s. 203-206, lat. **Koautor:** Gligorijević Branislav.

32. HADŽIROVIĆ, AHMED

Grundlegende Charakteristiken der Gewerkschaftsbewegung in Jugoslawien zwischen den beiden Weltkriegen (1918-1941). - U: *Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung 16. Linzer Konferenz 1980, Linz, 9. Bis 13. September 1980, Geschichte der Arbeiterbewegung ITH-Tagungsberichte 15,* Europaverlag Wien, 1982, S. 249-257, lat. **Koautor:** Karabegović Ibrahim.

33. HADŽIROVIĆ, AHMED

Iz istorije Partije. - U: *Treći program*, Radio Sarajevo, Sarajevo, XI, 37, 1982, 29-48, lat.

34. HADŽIROVIĆ, AHMED

Peta pokrajinska konferencija KPJ, snaženje organizacija i uticaj Komunističke partije Jugoslavije. - U: *Hercegovina*, Časopis za kulturno i istorijsko nasljeđe, Mostar, 2, 1982, s. 229-238, ćir.

35. HADŽIROVIĆ, AHMED

Prilike u radničkom pokretu Bosne i Hercegovine pred generalni štrajk 1920. godine. - U: *Članci i građa za kulturnu istoriju istočne Bosne*, Tuzla, Knjiga XIV, 1982, s. 9-16, lat.

/Zusammenfassung/: *Der Stand der Arbeiterbewegung in Bosnien und der Herzegowina vor dem Generalstreik der Bergleute im Jahre 1920*, S. 16.

36. HADŽIROVIĆ, AHMED

KPJ u BiH uoči drugog svjetskog rata. U: *Pokrajinsko savjetovanje KPJ za Bosnu i Hercegovinu (Ivančići, 7. i 8. januara 1942. godine)*, */Zbornik sjećanja i naučnih radova sa Okruglog stola "40 godina Savjetovanja KPJ za Bosnu i Hercegovinu u Ivančićima"*, održanog u Sarajevu 8. januara 1982. godine, i odabranih dokumenata o Savjetovanju iz 1942. godine/, **Izdavač:** Institut za istoriju u Sarajevu, NIŠRO "Oslobodenje"- Sarajevo i Vojnoizdavački zavod - Beograd, Sarajevo, 1983, 206-211, lat.

37. HADŽIROVIĆ, AHMED

Obilježja privredne i socijalne strukture u Bosni i Hercegovini 1931-1941. godine. U: *Československo a Jugoslavie od roku 1929. do razpadu buržoaznih společenských politických systému*, *Sbornik prace z vedeckeho zasedani československo-jugoslavske historické komise v Martine 19-22.10.1981*, Praha, 1983, s. 460-478, lat.

38. HADŽIROVIĆ, AHMED

Štrajk ljubijskih rudara avgust-septembar 1940.godine. U: *Podgrmeč u narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji 1941-1945*, *Zbornik radova sa Naučnog skupa održanog u Bosanskoj Krupi 10, 11. i 12. decembra 1979. godine*, **Izdavači:**

Institut za istoriju u Sarajevu i S(kupština) o(pštine) Bosanska Krupa, Sarajevo, 1985, s. 87-93, lat.

39. HADŽIROVIĆ, AHMED

Bosna i Hercegovina u koncepcijama političkih partija uoči drugog svjetskog rata. (Prilog izučavanju novije istorije Bosne i Hercegovine). - U: *Zbornik radova*, Časopis Muzeja revolucije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 9-10, 1988, s. 81-101, lat.

Summary: */Bosnia and Herzegovina in the Conception of Political Parties on the Eve of World War II, P. 101/.*

40. HADŽIROVIĆ, AHMED

Odjeci oktobarske revolucije u radničkom pokretu Bosne i Hercegovine.

Referat podniet na Naučnom skupu posvećenom 70-godišnjici oktobarske revolucije u Rusiji, održanom u Moskvi 1987. godine. /Do publikacije materijala sa Naučnog skupa nije se uspjelo doći/.

41. HADŽIROVIĆ, AHMED

Komunističeskaja partija Jugoslavii v Bosnii i Gercegovine v rešenijah dvuh partijnih konferencij 1940. god. U: *Sbornik naučnih trudov*, Moskva, 19, 1991, č. 187-194, ćir. (ruski jezik).

42. HADŽIROVIĆ, AHMED

Nekoliko naznaka o srednjovjekovnoj Bosni u historiografiji. U: *Zbornik radova, Časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli*, Tuzla, Godina 1, Broj 1, 1999, s. 37-42, lat.

Summary: /Notes on Medieval Bosnia in Historiography/, P. 41.

V. TEKSTOVI OBJAVLJENI U ŠTAMPI

43. HADŽIROVIĆ, AHMED

Zbijanje radničkih redova. Generalni štrajk 1906. godine u Bosni i Hecegovini.

U: *Prosvjetni list*, Organ Skupštine Sindikata radnika društvenih djelatnosti SR Bosne i Hercegovine, Sarajevo, XXXI, Broj 524 i 525, maj - juni 1976, s. 12 i 16, lat.

44. HADŽIROVIĆ, AHMED

Život i djelo Đure Đakovića. Legendarni jugoslovenski revolucionar. U: *Prosvjetni list za radnike u prosvjeti i kulturi SR BiH*, Sarajevo, XXXIV, Broj 583, 1979, s. 12, ćir.

45. HADŽIROVIĆ, AHMED

Uz 40-godišnjicu održavanja Pete pokrajinske konferencije KPJ za BiH. U: *Oslobođenje*, List Socijalističkog saveza radnog naroda Bosne i Hercegovine, Sarajevo, XXXVII, Broj 11604-11608 od 20.do 24.09.1980, s. 14, 7, 12, 12 i 10, lat.

46. HADŽIROVIĆ, AHMED

Istorijska odluka. Sudbonosni događaji ljetnih mjeseci 1941.godine u Sarajevu. - U: *Odjek*, /Revija za/ kulturu, umjetnost, nauku, obrazovanje i društveni život, **Izdavač:** Kulturno-prosvjetna zajednica Bosne i Hercegovine, Sarajevo, XXXIV, 18, 1981, s. 2 i 3, lat.

VI. NAUČNE DISKUSIJE

47. HADŽIROVIĆ, AHMED

Diskusija /na Naučnom skupu u Drvaru 7-9. oktobra 1971. godine/.
U: 1941. u istoriji naroda Bosne i Hercegovine, Naučni skup održan u Drvaru od 7. do 9. oktobra 1971. godine, Izdavač: Izdavačko preduzeće "Veselin Masleša" - Sarajevo i Institut za istoriju - Sarajevo, Sarajevo, 1973, s. 631-633, lat.

48. HADŽIROVIĆ, AHMED

/Diskusija o knjizi dr Rasima Hurema: *Kriza narodnooslobodilačkog pokreta u Bosni i Hercegovini krajem 1941. i početkom 1942. godine*, Izdavač: Izdavačko preduzeće "Svjetlost"- Sarajevo, Sarajevo, 1972, s. 324, lat./.
U: Prilozi, Sarajevo, XI-XII, 11-12, 1975-1976, s. 354-358, ćir.

49. HADŽIROVIĆ, AHMED

Diskusija povodom dodjele 27. julske nagrade dr Nedimu Šarcu za naučno djelo *Uspostavljanje šestojanuarskog režima 1929. godine sa posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*, Izdavač: Izdavačko preduzeće "Svjetlost"- Sarajevo, Sarajevo, 1975. *U: Treći program, Radio Sarajevo, Sarajevo, 8, 1977, s. 641-649, lat.*

VII. PRIKAZI, OCJENE I KRITIKE

50. HADŽIROVIĆ, AHMED

Četrdeset godina, Zbornik sjećanja aktivista jugoslovenskog revolucionarnog pokreta, Beograd, 1961, I-VII. *U: Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, Sarajevo, XII/1961, 1962, s. 264-266, ćir.*

51. HADŽIROVIĆ, AHMED

Glasnik arhiva i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, Sarajevo, - *U: Prosvjetni list, Sarajevo, XVII, 209, 1963, s. 8, lat.*

52. HADŽIROVIĆ, AHMED

Ilegalne akcije u gradovima. Zbornik /sjećanja/, "Kultura", Beograd, 1963.

U: Oslobođenje, Sarajevo, XX, Broj 5587 od 22.12.1963, s. 8, lat.

53. HADŽIROVIĆ, AHMED

Kasim Isović, Generalni štrajk u Bosni i Hercegovini 1906. godine, Tom II, Knjiga I, Sarajevo, 1963. godine. - *U: Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine, Sarajevo, XIII/1962, 1963, s. 385-386, lat.*

54. HADŽIROVIĆ, AHMED

Prva proleterska, I-II knjiga, Vojnoizdavački zavod JNA "Vojno delo", Beograd, 1963. *U: Oslobođenje, Sarajevo, XX, Broj 5297 od 3.03.1963, 8, lat.*

55. HADŽIROVIĆ, AHMED

Vlado Strugar, *Rat i revolucija narodâ Jugoslavije 1941-1945*, Vojnoistorijski institut, Beograd, 1962, str. 474. - U: *Pregled*, Časopis za društvena pitanja,

Izdavač: Univerzitet u Sarajevu, Sarajevo, XV (LIII), I, 3, 1963, s. 256-257, lat.

56. HADŽIROVIĆ, AHMED

Izabrani spisi Moše Pijade, Tom I, Knjiga 1-3, Institut za izučavanje radničkog pokreta, Beograd, 1964-1965, str. 1277. U: *Prilozi*, Sarajevo, II, 2, 1966, s. 435-439, lat.

57. HADŽIROVIĆ, AHMED

Povodom objavljivanja dvaju knjiga građe Arhiva Bosne i Hercegovine u Sarajevu o majskim štrajkovima 1906. - U: *Prilozi za istoriju socijalizma*, Časopis Instituta za savremenu istoriju, Beograd, 4, 1967, s. 627-633, lat.

58. HADŽIROVIĆ, AHMED

Istorijske pretpostavke Republike Bosne i Hercegovine, Prilozi, Institut za istoriju radničkog pokreta - Sarajevo, Godina IV, Broj 4, 1968. - U: *Odjek*, Sarajevo, XXII, 15-16, 1969, s. 20, lat.

59. HADŽIROVIĆ, AHMED

Djelatnost Instituta rabočevo dviženija v Sarajeve. - U: *Sovjetskoje slavjano-vedenije*, Akademija nauk SSSR - Institut slavjanovedenija i balkanistiki, Moskva, No 4, ijulj - avgust 1974, č. 121-126, ćir. (ruski jezik).

60. HADŽIROVIĆ, AHMED

Doprinosa nauci. Dr Nikola Babić, *Rat, revolucija i jugoslovensko pitanje u politici Socijaldemokratske stranke Bosne i Hercegovine*, "Veselin Masleša", Sarajevo, 1974. U: *Oslobođenje*, Sarajevo, XXXII, Broj 9506 od 19.11.1974, s. 13, lat.

61. HADŽIROVIĆ, AHMED

Dr Zdravko Antonić, *Ustanak u istočnoj i centarlnoj Bosni 1941*, Vojno-izdavački zavod, Beograd, 1973, str. 529. U: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, XX/1972-1973, 1974, s. 281-285, lat.

62. HADŽIROVIĆ, AHMED

Dr Atif Purivatra, *Jugoslavenska muslimanska organizacija u političkom životu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca*, Svjetlost, Sarajevo, 1974.god.

- U: *Treći program*, Radio Sarajevo, Sarajevo, IV, 8, 1975, s. 479-480, lat.

63. HADŽIROVIĆ, AHMED

Predgovor u monografiji: Budimir Miličić, Grafički radnici Sarajeva 1903-1941 godine, Izdavač: Istorijski arhiv Sarajevo, Sarajevo 1975, s. 5-7. lat.

64. HADŽIROVIĆ, AHMED

Radnički pokret u Bosni i Hercegovini 1907. godine. Arhiv Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1975.g., str. 471. Izbor i redakcija: Kasim Isović.

- U: *Prilozi*, Sarajevo, XI-XII, 1975-1976, s. 429-431, lat.

65. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sarajevo u revoluciji. Revolucionarni radnički pokret 1937-1941, Sarajevo, 1976, Knjiga 1, str.750. - U: *Prilozi*, Sarajevo, XIII, 13, 1977, s. 389-392, lat.

66. HADŽIROVIĆ, AHMED

Revolucija kao stvaralaštvo. Veljko Vlahović, U revolucionarnoj akciji, Marksistički studijski centar CK SKBiH, Sarajevo, 1979. - U: *Prosvjetni list za radnike u prosvjeti i kulturi SRBiH*, Sarajevo, XXXIV, 529, 1979, s.14. ćir.

67. HADŽIROVIĆ, AHMED

Događaji od sudbonosnog značaja. Povodom Drugog toma Sabranih djela Josipa Broza Tita. - U: *Politika*, Beograd, Broj 23859, 1980.

68. HADŽIROVIĆ, AHMED

Putokaz za izučavanje naše revolucije. Milorad Gajić, Partizanski novinar Nikica Pavlić, "Glas", Banjaluka, 1979. - U: *Oslobođenje*, Sarajevo, XXXVII, Broj 11511 od 18.06.1980, s.10, lat.

69. HADŽIROVIĆ, AHMED

Imperativ veće kritičnosti. Branko Petranović: Istorija Jugoslavije 1918-1978, Prosveta, Beograd, 1980. godine. - U: *Oslobođenje*, Sarajevo, XXXVIII, Broj 11810 od 16.05.1981, s. 8, lat.

70. HADŽIROVIĆ, /AHMED/

Jajačko područje u revoluciji. Zbornik sjećanja, Knjiga 1, Izdavač: Skupštine opština Donji Vakuf, Jajce i Šipovo, 1981. - U: *Oslobođenje - Kulturni dodatak "Oslobođenja": Kultura, umjetnost, nauka*, Sarajevo, III, Broj 12 od 24.08.1981, 4, lat.

71. HADŽIROVIĆ, AHMED

Autentično svjedočenje. Puniša Kalezić, U žičanom krugu, Svjetlost i Oslobođenje, 1980. - U: *Oslobođenje - Sedmični dodatak Kultura, umjetnost, nauka - KUN Sarajevo*, IV, Broj 39 od 20.03.1982, s. 3, lat.

72. HADŽIROVIĆ, AHMED

Ibrahim Kemura, Uloga "Gajreta" u društvenom životu Muslimana Bosne i Hercegovine (1903-1941), Biblioteka "Kulturno nasljeđe", Veselin Masleša, Sarajevo, 1986, str. 415. - U: *Prilozi*, Sarajevo, XXI, 22, 1986, s. 334-340, ćir.

73. HADŽIROVIĆ, AHMED

Sead Trhulj: Mladi Muslimani, Izdavačka kuća OKO, Sarajevo, 1995. - U: *Oslobođenje*, Bosanskohercegovački nezavisni dnevnik, Sarajevo, LII, Broj 1691 od 13.VII 1995, s. 12, lat.

74. HADŽIROVIĆ, AHMED

Enver Imamović: Korijeni Bosne i bosanstvo, /Izbor novinskih članaka, predavanja sa javnih tribina, referata sa znanstvenih skupova i posebnih knjiga/, Izdavači: Međunarodni centar za mir, BH PRESS, PEN centar BiH, GIK "OKO", Sarajevo, 1995, /str. 405, lat./ - U: *Oslobođenje*, Sarajevo, LIII, Broj 17094 od 18.I 1996, s. 16, lat.

75. HADŽIROVIĆ, AHMED

Uz izlazak knjige "Historija bosanske vojske" od dr Envera Imamovića, /Izdavač: ART, Edicija "Bosanski korijeni", Sarajevo, 1999, s. 333, lat./.

- U: *Dnevni avaz*, Bosanskohercegovački politički dnevnik, Specijalni sedmični dodatak Avazov politički magazin *Fokus*, Sarajevo, V, Broj 128 od 30.10.1999, s. 18, lat.

VIII. OSVRTI

76. HADŽIROVIĆ, AHMED

Prva monografska obrada. Savjetovanje o Pregledu istorije Saveza komunista Jugoslavije. - U: *Odjek*, Sarajevo, XVII, 6, 1964, s. 5, lat.

77. HADŽIROVIĆ, AHMED

Kotorski naučni skup "Oktobarska revolucija i narodi Jugoslavije". - U: *Pregled*, Sarajevo, LVII, 11-12, 1967, s. 577-586, lat. Koautor: Karabegović Ibrahim.

78. HADŽIROVIĆ, AHMED

Istorijske pretpostavke Republike Bosne i Hercegovine. U: *Odjek*, Sarajevo, XXII, 15-16, 1969, s. 20. lat.

79. HADŽIROVIĆ, AHMED

Peti kongres istoričara Jugoslavije, Ohrid od 5-7. IX 1969. godine. - U: *Prilozi*, Sarajevo, V, 5, 1969, s. 386-389, lat.

80. HADŽIROVIĆ, AHMED

Politika velikih sila na Balkanu uoči i na početku drugog svjetskog rata. Međunarodna konferencija, Sofija 21-26.april 1971. U: *Prilozi*, Sarajevo, VII, 7, 1971, s. 305-309, lat. **Koautor:** Karabegović Ibrahim.

81. HADŽIROVIĆ, AHMED

Skupština Društva istoričara Bosne i Hercegovine. - U: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, XIX/1970-1971, 1973, s. 323-330, ćir.

82. HADŽIROVIĆ, AHMED

Đuro Đaković - život i djelo, (Naučni skup, Slavonski Brod, 24. i 25. april 1979. g.). - U: *Prilozi*, Sarajevo, XV, 16, 1979, s. 308-310, lat.

83. HADŽIROVIĆ, AHMED

Petnaesto zasjedanje Čehoslovačko-jugoslovenske komisije za istoriju (Martin, 10. do 22. 10. 1981. g.) - U: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, XXXI-XXXIII, 1982, s. 212-214, lat.

IX. HRONOLOGIJE (PRILOZI)

84. HADŽIROVIĆ, AHMED

/Hronologija najvažnijih događaja iz istorije radničkog pokreta Bosne i Hercegovine 1878-1941. godine/. - U: *Hronologija radničkog pokreta i SKJ 1919-1979, Tom I 1919-1941*, Izdavač: Narodna knjiga i Institut za savremenu istoriju, Beograd, 1980, s. 9 i dalje, lat. **Koautori:** Karabegović Ibrahim i Bajić Nevenka.

85. HADŽIROVIĆ, AHMED

/Hronologija najvažnijih događaja iz NOR-a i socijalističke revolucije u Bosni i Hercegovini 1941-1945. godine/. - U: *Hronologija radničkog pokreta i SKJ 1919-1979, Tom II 1941-1945*, Izdavač: Narodna knjiga i Institut za savremenu istoriju, Beograd, 1980, s. 9-353, lat. **Koautori:** Karabegović Ibrahim, Bajić Nevenka i Stanišić Vlado.

B. RUKOPISI U ŠTAMPI

X. ČLANCI, RASPRAVE I PRILOZI

86. HADŽIROVIĆ, AHMED

Značajnija obilježja privredne i socijalne strukture u Bosni i Hercegovini 1931-1941 godine, s. 34. Rad primljen za publikovanje u časopisu *Prilozi*, Sarajevo, Broj 30, 2001.

87. HADŽIROVIĆ, AHMED

Husinska buna i Slovenci, s. 17. Rad je napisan u sklopu timskog poduhvata multidisciplinarnе obrade teme **Slovenci u Bosni i Hercegovini**.

XI. OSVRTI

88. HADŽIROVIĆ, AHMED

Promotivno slovo o časopisu Prilozi, Glasilo Instituta za istoriju u Sarajevu, Sarajevo, Broj 29/2000, s. 481, lat. i knjizi Dr Budimir Miličić, Bibliografija izdanja Instituta za istoriju u Sarajevu i radova saradnika Instituta za period 1959-1999. godine, Izdavač: Institut za istoriju u Sarajevu, Sarajevo, 2000, s. 546, lat. Tekst predat za publikovanje u sarajevskom časopisu *Bibliotekarstvo*.